Nr 242

av herr Helén m. fl.
om en särskild bolagsform för mindre företag.

Mindre företag drivs ofta i former som innebär ett direkt personligt ansvar för ägaren. Hans tillgångar utgör den yttersta garantin för företagets åtaganden gentemot leverantörer, anställda, långivare m. fl. Detta innebär otvivelaktigt en extra trygghet för dem som ställer tjänster och kapital till företagets förfogande. Men det innebär också att företagarens hela existens är intimt förknippad med företagets framgångar och motgångar. Att detta kan ha negativa effekter för viljan att satsa på nya produkter, att bygga ut existerande produktionslinjer etc. är uppenbart. Därför har det varit en allmänt accepterad uppfattning att även mindre företag skall kunna drivas i former som begränsar det personliga ekonomiska risktagandet.

Beslutet av 1973 års vårriksdag att höja gränsen för lägsta aktiekapital till 50 000 kr. innebar en omsvängning i detta avseende. I propositionen (1973:93) slås sålunda fast att en företagare som inte är beredd eller i stånd att göra en kapitalinsats av denna storleksordning "bör inte tillåtas att använda aktiebolagsformen utan vara hänvisad till någon annan företagsform där han personligen svarar för företagets förbindelser".

Detta synsätt kan vi, vilket utvecklats i motioner till 1973 års riksdag, inte dela. Enligt vår mening är det rimligt att också mindre företag kan drivas i former som begränsar det personliga risktagandet. Om sådana möjligheter inte finns är det fara för att villigheten att satsa kraft och kapital på att starta nya företag, utveckla nya produkter, pröva nya produktionsmetoder osv. avtar.

Varje engagemang innebär ju i så fall att vederbörande riskerar inte bara det satsade kapitalet utan också de personliga tillgångarna. För att ta till vara den innovationsförmåga och växtkraft som finns hos de mindre företagen bör man därför göra det möjligt även för dem att arbeta i former som begränsar den ekonomiska risken för ägarna.

Även i framtiden bör därför mindre företag kunna arbeta i former, som ger dem rättigheter likartade med dem som i dag tillkommer aktiebolagen och som innebär att det personliga ekonomiska risktagandet begränsas. Detta kan ske antingen genom att man liksom hittills låter aktiebolagsformen vara avsedd för såväl större som mindre företag eller genom att en särskild bolagsform med begränsat personligt ekonomiskt ansvar inrättas för mindre företag.

I andra länder är det vanligt att det vid sidan av aktiebolaget finns en särskild bolagsform, vari ekonomisk verksamhet kan drivas utan personlig ansvarighet för delägarna. Bolagsformen är anpassad för företag med ett mindre antal delägare och kravet på aktiekapital ställs lägre. I tysk rätt

benämnes denna bolagstyp Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH) och i fransk rätt Société à responsabilité limitée (SARL). Motsvarande bolagsformer finns också i övriga EG-stater.

Någon bolagsform av detta slag har aldrig skapats i Sverige. Tanken avvisades redan i samband med förarbetena till den nuvarande aktiebolagslagen, och samma ståndpunkt intog aktiebolagsutredningen (SOU 1971:15). Men utgångspunkten har då varit att aktiebolagsformen skall kunna användas av både små och stora företag. 1944 underlät man att höja minimigränsen för aktiekapitalet just för att ge de mindre företagen denna möjlighet.

Genom riksdagsbeslutet förra våren om höjning av gränsen för minsta aktiekapital har förutsättningarna i detta avseende förändrats. Det kom till uttryck vid remissbehandlingen av förslaget om höjning av aktiekapitalet, vilket flertalet remissinstanser tillstyrkte under den uttryckliga förutsättningen att en särskild bolagsform för mindre företag utreddes. Riksskatteverket t. ex. menade, att om en höjning av minimikapitalet genomförs "bör frågan om lämplig företagsform för mindre verksamheter utredas så snart som möjligt".

Också i samband med remissbehandlingen av aktiebolagsutredningens förslag till ny aktiebolagslag har ett stort antal instanser uttalat sig för en särskild bolagsform för mindre företag. *SHIO* t. ex. framhåller att det finns ett klart behov av en bolagsform som är direkt avpassad för mindre företag av typen familjeföretag och fåmansbolag. *Delegationen för mindre och medelstora företag* anser att det är angeläget att frågan om det finns behov av en särskilt till de mindre företagen anpassad aktiebolagslag eller en helt ny associationsform utreds. *Företagsskatteberedningen* är inne på liknande tankegångar liksom också t. ex. länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, SACO och patentverket.

Mot denna bakgrund finner vi det angeläget att frågan om en enklare företagsform med begränsat personligt ansvar snarast löses. Syftet bör därvid vara att hitta en form som innebär att de mindre företagen i skattehänseende och i vad gäller rätt till fondavsättningar behandlas på i huvudsak samma sätt som aktiebolag. Däremot bör formkraven i olika avseenden kunna göras mera begränsade. De måste dock utformas så, att behovet av insyn och kontroll från olika intressenters sida tillgodoses. En bolagsform av detta slag bör vidare, om möjligt, förbehållas enbart rörelsedrivande bolag. I utredningsarbetet bör prövas om särskilda regler i t. ex. skattehänseende bör utformas för denna bolagsform.

Med hänvisning till vad som anförts hemställer vi

att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att förslag om ny företagsform med begränsad personlig ekonomisk ansvarighet, avsedd för mindre företag, föreläggs 1975 års riksdag.

Stockholm den 21 januari 1974

GUNNAR HELÉN (fp)

CECILIA NETTELBRANDT (fp)

INGEGÄRD FRÆNKEL (fp)

ERIC ENLUND (fp)

KARL ERIK ERIKSSON (fp)
i Arvika

ANDERS JONSSON (fp)
i Mora

ROLF WIRTÉN (fp)

OLA ULLSTEN (fp)

INGEMAR MUNDEBO (fp)

SVEN GUSTAFSON (fp)
i Göteborg

GOTAB 74 5722 S Stockholm 1974